

تورک یوردی

تورک ادب‌انگاری مرکزی هیئت طرفندره نشر اولغور.

جلد ۲

تیسان ۱۳۴۱

نومرو ۷

قونووالوف

[آلتنجی صاییدن دوام]

بویله سریع بو صحنه دن قونووالوف ده ، بنده سر سمله شمش ، ازیلش ، قارا کلقده سوقاغه دوغرو باقیور ، بو آغلا ییشلردن ، بویاغره لردن ، بو کفر لردن ، بوخشین امر لردن و بومرضی ایکلتیلردن صوکره کندیمزه کله میوردق .
بن مختلف صدالری خاطر لایور ورؤیا کوروب کورمه دیکمه اینامقده زحمت چکیوردم . بودرجه دهشتلی شو کوچوک درام نه چابوق بیتمشدی !
قونووالوف اوکا سرت و ساکن باقان قارا کیجه نک دورغونلغنی دیکلیه رک ساده جه و بر تذللله :

— هپسی بو ایدی ، بیتدی ! « دیدی .

برقاج ثانیه صوکره بر حیرتله :

— یا بکا سویله دکلری ! .. اوایری حریفله ... قره غولده ... سرخوش ...

قرارینی نهده چابوق ویرمش ! « دیدی .

درین درین ایچنی چکدی ، برچووالک اوزرینه اوطوردی ، باشنی آووجلرینه

آلدی ، ضاللانندی ویاری بر سسله بکا :

— آکلات بکا ماقسیم . نه لر اولدی ؟ دیمک ایستیورم که بو ایشک ایچنده

بیم پایم نه در ! «

دیدم که بوتون قباحه کن دیسندهر . اولا ، نه ایسته دیکنی بیلمه سی لازم

کلردی ، ودها ایشک باشلانغچندن محتمل نتیجه یی کسیدر مه سی ایجاب ایدردی .

هیچ برشیئی آکلامامش ، هیچ برشیئی درپیش ایتمه مشدی ؛ بوتون بو ایشلردن

دولایی تقییح ایدیلمه سی لازم کلن کن دیسیدی .

اوکا قیرمشمدم . قایتولینانک ایکلتیلری ویایغره لری ، او بدمستجه « کیده لم »

صاووشالم « لر ، بوتون بونلر قولاغمدہ ایدی ، و آرقاداشم حقندہ هیچ برمرحت دویمایوردم .

او باشنی آکمش ، بنی دیکلیوردی ، بن بیتیرنجہ آیاغہ قالقدی . یوزندہ قورقو و حیرت او قودم .

— آل سکا برماجرا ! مکملدر ! آم ! نصل ؟ شمدی او قادینلہ نہ یاپایم ؟ دیبہ حایقیردی .

اداسی او قادار صاف ، بوکنچ قادینہ قارشى قباحت ایشلہ دیکنک قناعیلہ و کدرلی قرارسز اغیلہ او قادار متأثر دی کہ اوکا آجیدم .

کندی کندیمہ دیدم کہ احتمال بو آدمہ قارشى چوق دیک و سرت داوراندم . قونووالوف بر پشیمانلقلہ :

— بن نہ دیبہ اونی او بولوندینی یرده بر اقامدم .

هی ! یاربى ! بکا سویلہ دکلری ! .. ایشته ، بن دہ اورایہ ، قره غولہ کیدہ جکم . حاصلی ، هرشی ! اوکا برشی دیبہ جکم . کیتمکلکم لازم کلیرمی ؟

بو ملاقاتدن هیچ بر خیر نتیجہ چیقما یا جفنی اوکا خاطر لاتدم . اوکا بو ، نہ دیبہ بیلیردی ؟ بوندن بشقہ قادین سرخوشدی ، احتمال صیرمشدی دہ ...

فقط او ، فکرنده اصرار ایدیوردی .

— کیدہ جکم ، سن دور . چونکہ نہایت بن اونک خیرینی ایستہ یورم ...

یاننده کی آدملر نہ جنس انسانلردر ؟ بن کیدہ جکم ، سن بوراده دور ... بن شمدی دوزر کلیرم . «

و ، باشلغنی کینجہ ، هر وقت چوق او کوندیکی چیزمه لرینہ یالین آیاقلری صوقنجه ، مطبخدن خیرلہ چیقدی .

بن ایشمی بیتیروب یاتدم . وقتا کہ ، صباحلین قونووالوفک هرز ن او یودینی

یرہ میخانیکی بر حرکتلہ باقدم ، دها کله مشدی .

تا آقشام اوزری ، مغموم ، پریشان ، آلی درین درین بوروشوق و ماوی کوزلرنده بوغو کبی برشی ، چیقاکلدی . بکا باققسزین صاندیقلره یاقلاشدی .

نہ قدر ایش ایشلہ دیکمی معاینہ ایتدی و سکوت ایچنده یرہ یاتدی .

— پکی ، قادینی کوردکی ؟ « دییه صوردم .

— اونک ایچون کیتمشدم .

— او حالده ؟

— هیچ .

آشکاردی که قونووالوف قونوشمق ایسته میوردی . بو حالی چوق دوام ایتمه ز دییه حساب ایده رک اونی سوا لرله صیقامادم . بوتون او کون سکوتی محافظه ایتدی . آنجق ایشه دائر ، اوده ساده لزوم اوزرینه ، بکا بر قاق قیصه جمله فیرلاندی . مطبخک ایچنده باشی اکیک و کوزلری ، کلدیکی زمانکی کبی بولانیق دولاشیوردی . ایچنده برشی سونمش دینه بیلیدی . فکر لرله باغلانمش کبی آغیر آغیر واشتھاسز چالیشیوردی . کیجه ، اکملری فرونه قوید یغمز وقت ، یانماسینلر دییه قورقورقوزدن یاتمامشوق . بکا :

— ستینقادن بر شیلر اوقو ! « دیدی .

عقوبت واشکنجه نک تصویری اوکا هر شیلدن چوق تاثیر ایتدیکنی بیلدیکم ایچون ، حکایه نک بو پارچه سنی سچدم . صرت اوستی حرکتسز اوزانمش دیکله - یوردی ، و کوزلرینی قیرپمادن ایسلی طاوانه باقییوردی .

قونووالوف یا واشجه :

— ستینقا اولدی . بو ادامه غلبه چالدیلر . بونکله برابر اوزمانلرده یاشانا - بیلیدی . انسان سربستدی . کرینه جک ، کوکلنی دیکله ندیره جک یر واردی . شیمدی ایسه یالکز انتظام و بویون اکمک . . . آسایش وار . . . پک یاقیندن باقازسه ک ، حیاتی آئی دوزلتمشیر ! کتابلر ، مکتبلر ! بونکله برابر آدام اوغلی هیچ برحمایه سز یاشایور ، اوکا کیمسه آلدیرمایور . کوتولک ایتهملی ، فقط کوتولک ایتهمه نک ده امکاتی یوق . . . شهرلرک سوقاقلری تمیز و رابطه لی طوتولیور ، لکن انسانلرک روحلرنده ساده پریشانلق وار . هیچ بر کیمسه نک ده هیچ برشی آکلادیغی یوق . « دیدی .

— ساشا ! قایتولینا ایله ناصل ایده جکسک ؟ « دییه صوردم .

یرندن سیچرایارق :

— نه ؟ قایا ایله می ؟ بیتدی ؟ « دییه حایقیردی . ایلله قطعی برحرکت یاپدی .

— باغی سنی چوزدک ؟

— بنی ؟ خایر . . . اوکندیسی قوپاردی .

— ناصل ؟

— باص بایاغی ، اسکی ایشنه دوندی . هرشی ینه اسکیزی کبی ؛ یالکزه ، اولجه

سرخوش اولمازدی ، شیمدی ایسه سرخوش اولویور . . . چیقار اکملری ،
بن او یویاجغم . »

مطبخده هرشی سکوته واردی . لامبا توتویوردی ، رافلرده اکملرک
قابوخی قورودقجه چیتیردا یوردی . سوقاقده ، پنجره لریمزک اوکنده ، کیجه بکجیلری
صحبت ایدیوردی . وحالا غریب برکورو لتو کلیوردی ؛ بر پنجره قانادینک غجیرداماسی
ویا برانسانک ایکلتیلری کبی برکورو لتو .

اکملری چیقاردم ، بنده یاتدم ؛ فقط او یویامادم و کوزلرم یاری قایللی ،
کیجه نک کورولتیلرینی دیکله یورددم . بردنبره قونووالوفک سسزجه قالقدیغنی
کورددم ؛ برتخته نک اوستندن قوستوماروفک کتابخی آلدی ، و کوزلرینه یانا شیدیردی .
مشغول سیماسنی وضوحله کورویورددم ، پارماغنی سطرلر اوزرنده کزدیردیکنی ،
باشنی صاللا دیغنی ، صحیفه لری چه ویردیکنی ، اونلره دقتله باقدیغنی ، صوکرده دونوب
بکا باقدیغنی کورویورددم . دالغین وضعیفلامش ، بئم ایچون یکی خطوطندن غریب ،
کرکین واستجوابکار برشی نبعان ایدیوردی . بکا اوزون مدت باقدی .
کندی می طوتامادم ، نه یاپدیغنی صوردم .

شاشیرارق :

— او یویورسک صاندمدی ! « دییه جواب ویردی . صوکره ، آئنده کتاب ،

کلدی یانعه اوطوردی وترددله قونوشمغه باشلادی :

— سکا صورمق ایستیورددم : حیاتده نظام اوزرینه یازیلش بر کتاب یوقیدر ؟

یعنی رهبرلک . . . نصل حرکت ایدیله لی ؟ ایشلری آکلاتمق لازم ، هانکیلری

کوتودر، هانگیلری زیانسزدر.. بن، کوروپورسک، ایشلرمدن وحرکتلرمدن دولای
اوزولویورم... بکا آبی کورونهلر درحال فنا چیقیور. مثلا شوقاپانک ایشی کبی.
درین درین ایچی چکدی وسوالنه قوتله دوام ایتدی :

— ایشه بویله، آرا برآز، باقالم ایشلر اوزرینه یازیش بر کتاب یوقی !
بر قاج دقیقهلق بر سکوت اولدی.

— ماقسیم !

— نه وار ؟

— قایتولینا بنی نصل تعریف ایتدی !

— نه ایسه، آیدر... یتیشیر آرتق !

— شبهه یوق، شمدی آرتق بیتدی یا... فقط، دی بکا، حقلیمیدی ؟

سوالی چتیندی، دوشوند کدن صوکره مثبت جواب ویردم.

قونووالوف حزنله :

— بنده اويله دوشونیورم : قاری حقلیدی، اودت... دیدی. صوکره
صوصدی.

حاصیرینک اوستنده اوزون مدت صاغه صوله دوندی، بر چوق دفعه قالقدی،
توتون ایچدی، پنجرهیه اوطوردی. یینه یاتدی.

صوکره بن او یودم، او یاندیغمده باقدم که یوق. تا آقشام اوزری دوندی
کلدی. دینه بیلیردی که بر نوع توزه بولانمش و، بولانیق کوزلرنده لایتغیر بر
شی الحما دایتمش. قاسکه تی تحتلک اوزرینه آتارق، ایچی چکدی ویانمه اوطوردی.
— زده ایدک ؟

— قاپانی کورمکه کیتدم.

— نهی !

— بیتدی ! قاردهش ! سکاسویله مشدم. بو حیوان صویله ایش اولماز. «
اوکا اعتیادک قوتندن وحاله مناسب دیگر شیثلردن بحث آچارق روحنی آووتمغه
چالیشدم. قونووالوف عناد واصرارله صوصویور ویره باقیوردی.

— یوق ، بونه بو ؟ مسئله اونده دکل ! بن بایاغی مردار برحریم . یوزنده یاشامامالییم . برینه یانا شدمی اوکاده کوتولک بولاشیور . بن بشقه لرینه صرف فلاکت کتیریورم ... دوشونولسه ، عیجا بن عمرمده کیمه ذوق ویردم ؟ هیچ کیمسه یه . بونکله برابر آدم لرله مناسبتده بولوندم ... بن چورومش برحریم . — نه صاحبا !

باشنک قانع اولمش برحرکتیله :

— اوت ، اوت ، دیدیکم حقیقت ! دیدی .

بوقناعتی اوندن سیلوب چیقارمنه چالیشدم ، فقط بوتون نطقلرمدن اوآنحق کنديسنت حیاته اویمادینی اطمنانی دها فضله ایدیئوردی .

ایشدن سربست قالدیغی زمانلرده یره یاتیور وطاوانه باقیئوردی . یوزی ضعیفلاش وکوزلری ، اوچوجوق کوزلری پارلیسنی غائب ایتشدی .

— ساشا ! نهک وار ؟ دییه صوردم .

بکا ساده جه :

— بحران باشلايور . نرده ایسه هراعتدالی غائب ایده جکم ، غیرتلاغمه دک ایچکی یه دالاجیم . بواسته ک شیمدین ایچمی یاقیئور ... برقوصموق کی ، بیلورمیسک ... وقت کلدی ، بومسئله اولماسایدی بن دها کندیمی بویله طوتابیلیردم ، فقط مسئله ایچمی تیریئور ... سوکنده ، نه در یعنی ؟ بن برخیر ایشله مک ایسته یوردم ، بردنبره ... معناسزدر ، منطقسزدر ! . اوت ، قاردمش ، حیاتده ایشلر ایچون نظام کرک ؛ امکافی وارمیدرکه هرکس بریچیم حرکت ایتسین ، وعالم بربرینی آکلا یابیلسین دییه برقانون ایجاد ایده مه سینلر ؟ چونکه بویله ، بربرندن بوقدر اوزاق مسافه ده یاشاناماز ! ناصل اولورده قافالی ، عقللی آدم لر یوزنده نظام قورمق وانسانلره نه اولدقلرینی آکلاتمق لازم کلدیکنی آکلا زلر ؟ هی یاربی ! ... حیاتده نظام لزومی دوشونجه سنه دالغین قونووالوف نیم تطقلریمی دیکله میوردی . حتی فرقه واردم که بندن اوزاقلاشیور ، آریلیور . برکون ، نیم عمومی بریکی تنسیقات تصویریمی یوزنجی دفعه دیکله دکن سوکره ، عادتا کوسدی .

— نەي! سەن دە! بوماماللى آرتق دىكلەك... ايش حياتدە دكل، انسانك كەندىسەندە. اساس انساندەر، آكلادكى؟ سەنك دەيىشكە كۆرە، اطرافىدە ھەرشى دە كىشوب دوروركن، انسان قىسمى اولدىنى كى قالمالى. آل سكا برفكر!... خاير، سەن انسانى يىكىدن قورمالىسك: اوكا يولنى كۆستەر، اوكا يريوزندە نور وميدان وير. ايشتە بوكا ميل ايت. اوكا اوكرەت، يولنى بولسون. حالبوكة بوتون بوشىلارك... خيالدن باشقە ېرشى دكلەر!...

بودوشونجە سەنى قبول ايتەدم؛ جوشويوردى، كدرلەنيوروأوفكە يەلەقيرىيوردى: — نەي! براق سەن دە!...

براقشام ساووشدى، ونە كىچە، نەدە ايرتسى صباح كەلدى. اونك يرينە باطرون، دوشونجەلى طورلە، بليردى، وخبر ويردى:

— بزم سايشا كيف ايدىيور. «ديوار» دە. باشقە بىرخىرچى آرامق لازم. — بىلكە تىكرار كلير، باشلار؟

— سەن صايىقلا! اونى بىليرم، بىن...

بىر كار كىردى يوارە ھەزلە تىرتىب ايدىلىش بىرپىس وقراكلق اوطە اولان «ديوار»ە كىتەم. بىخىرەسى يوقدى، ايشىق اورايە طاواندەكى بىر مەنەدن كىرييوردى. حاصلى بوراسى، طورابىك اىچنە اويولش وتختەلرلە اورتولش دورت كوشە بىر دىلىكەن بىشقە ېرشى دكلدى. طورابىق، كوتو توتون وايىچكى قوقوسىلە، — يارىم ساقەندە ققامزى قىران بىر قوقو دەمىلە — مەنەندى. فقط بو قراكلق و مەردار اوطەنك ايشىقىنلرى، مەين مەشغەلرى اولمايان مەظلم قەردلر، دىكر بىر چوق شىقەندە اولدىنى كى اورادەدە ايلك وھلەدە تەمەل ايدىلەر كىمەلردى. اورادە بوتون كۆن، يولاجىق حوواردە عملە بىكلەيورلردى.

قونووالوف مەخانىك اورتە يرنەدە، يووارلاق بىر سەفرەنك باشە اوطورمىش؛ اطرافىنى دە صايىلى، آلتەن آلتە دالقاووق، غىرىب و كولوئىچ قىافتە پارام پارچە ائوابلر كىملى، ھوفانك حىدودلرى يوزلى آلتى كىشى المەشدى. بىرا و ووتقا قارىشىق اىچىليور، وقورولولەجى چامورى پارچەلرینە چوق كىزىر بىشلىر يىنيوردى.

- ايچك ، دوستلر ، ايجه بيل يىككز قدر ايچيك . پارام ده وار ، البسم ده...
 اوج كونلكه يتر . هپسيله ايجه جكم ... بيتدى . آرتق چاليشمق ايسته ميورم . آرتق
 بورالرده قالمق ايسته ميورم .

جون فالستافه بكنزه ين بريسي :
 - شهر ايكرنج يردر ! « ديدى
 طاوانى سؤاله چكر كبي كورون بريسي :
 - چاليشمقى ؟ « ديدى .

و حيرتله :

- انسان ير يوزينه چاليشمق ايچونمى كلير ؟ « ديه علاوه ايتدى .
 هپسى ده ، قونووالوفه نهسى وارسه اونكله ايچمك حقنى تسليم ايدەرك و بو حق
 بالخاصه كنديلريله برلكده هپسى ايچمك وظيفه مبرمهسى شكله اعلا ايدەرك ،
 هپ بردن باغريشمغه باشلاديلر .
 قونووالوف :

- واي ، طورباسى يله سنده ، ماقسيم ، هاي كاتب ، سالوس ، ايچ باقالم ! «
 ديه كفر ايتمكه باشلادى .

- قاردهش ، بن بوسبوتون چيغرمدين چيقدىم... بيتدى ؟ تا صاحجه وارسى به قدر
 هپسى ايچمك ايسته يورم . . آرتق ساده صاحلرم قانجه دوراجم . ياسن ، سن ده
 ايسته رميسك ، سويله ؟ «

دها سرخوش دكلدى ، يالكز ماوى كوزلرى "صيقنيتدن اميدسز بر پارلتيله
 يارلايور ، و كوكسنى بر ايپك يلدازه سيله قاپلايان نفيس صاقالى چكه سنك سيكرلى
 تيتره كلكندن دولايي قيميلدانيوردى . كوملكنك ياقاسى چوزوكدى ، بياض
 آلتنده كوچوك تر داملالرى پارلايور ، و بر پيرا قدحيله بكا دوغرو اوزاتمش
 آلى سنده له يوردى .

آلى اوموزينه قويارق :

- يراق شونى ، ساشا ، كل كيده لم ! « ديدم .

— بونی بیراقی؟ (کولمکه باشلادی) سن اون ییل اول کلش اولسه یدک
وبکا بویله دیل دوکسه یدک... بلکه... فقط شمیدی ده، اودرجه دوامدن
خوشلانیورم. یچین بویله اولماسین. بن هرشیئی دویویورم، حیاتک هرحرکتی..
فقط برشی آکلامایورم ویولمی بیلیمه یورم... حس ایدیورم... وایچیورم
چونکه بشقه یاپاجق شیئم یوق... سن ده ایچ!...

آرقاداشلری بکا آچیق بر خوشنودسنزقله باقییوردی، و آلتی چیفت کوزک
آلتیسی ده بنی هیچ مصلحانه اولمایان بر نیتله سوزدی.

زوالیلر! قورقویورلردی، قونووالوفی چکوب کوتورمه یم دییه؛ اویله بر
شی اولسه یدی، احتمال سکز کوندر کوزله دکلری ضیافته الوداع...

— قارده شلر! بونم آرقاداشمدر... شیطان کوتورمه سی بر عالم! ماقسیم،
بلکه بوراده ده ستینقای او قوزسک؟... آه! قارده شلر، یر یوزنده نه کتابلر
وار. پیلانک کتابی؟... ها، ماقسیم؟... قارده شلر، او کتاب دکلدر او،
قان و کوز یاشیدر. آه!... پیلانک بن ایم، ماقسیم!... یاسیسسویقو؟ اوده
بن ایم!... آند اولسون! ایشه بو بویله، آکلاشیدی.

کوزلری افراطله آچیلمش، بکا حشیتله باقییور، و آلت دوداغی غریب بر
صورتده تیره یوردی. خیلی ایسته کسزلکله بکاده سفرده بر یر آچیلدی. تام
ایچه ووتقا قاریشیق بر بیرا قدحنی! آلمقده ایکن قونووالوفک یاننه اوطوردم.

آشکارکه بواچکی واسطه سیله ممکن اولدینی قدر چابوجاق چاقیر کیف اولمق
دیله یوردی. ایچدکن صوکره اولوله جی چامورینه بکزمین صغیر پارچه لرندن برینی
طاباقدن آلدی، باقدی، و او موزینک اوستندن میخانه نک دیوارینه فیرلاتدی آتدی.
آرقاداشلری بر کیمیک اوکنده کی بر کوپک سوروسی کبی خوموردانییوردی.

— بن بیتمش، محو اولمش بر آدمم... آنام بنی نه دییه دنیا به کتیردی؟
بیلیمه ز، بر شی بیلیمه ز، قارا کلقدرد! ودارلقدرد!... الوداع، ماقسیم، مادامکه
نمله برابر ایچمک ایسته میورسک. بن آرتق بر دها فرونه دونه یه جکم. اوسته نک
بکا ویره جکی وار: اوپاره یی اوندن آل، کتیر بکا، اوپاره یله ایچه جکم... یوق،

خاير ! صاقلا اوپارەنى ، كىتابلار ايچىن ايستەرمىسك ؟ خايرمى ؟ ايستەميور مىسك ؟ هايدى ، آل ياهو ! خايرمى ؟ چونكى سن دوموزك بريسك ! دفع اول ، دفع اول ! »

سرخوش اولويوردى ، كوزلىرى دە وحشىدى . آرقاداشلىرى نى يومروقلارلا قوغمىنە حاضردى . بونى بىكەمەدن چىقەم كىتەم .

اوج ساعت صوكرە يەنە « ديوار » دە ايدىم . قونووالوفك غروپى ايكي كشي . دها آتمشدى . هپسى سرخوشدى ، كندىنى اوتە كىلدن آز دىرسكلرى . سفرەيە دايللى ، شرقى اوقويور وطاوانك مەندىن كوك يوزىنە باقىيوردى . عياشلىق اوني دورلو وضعيتلردە دىكلە يوردى ؛ بەغىلىرىنى هيچقىرىق طوتويوردى . قونووالوف بوتون عملەلردە اولدىنى اوزرە تىز پردەلردە فالسويە منجر اولان بردا اودى . سىلە اوقويوردى . ياناغىنى آلە داياش ، ايچلى ايچلى ترنم ايدىيوردى . هيچاندىن يوزى صارارمىشدى ؛ كوزلىرى يارى قاپلى ، بونى دە ايلرى دوغرو اوزانيدى سىز عياش سىياسى ، ابلە وقىرمىزى ، اوكا باقىيور ، وزمان زمان خومورداتمالار و هيچقىرىقلار ايشيتىليوردى . قونووالوفك سى تىترەيور ، آغلايور ، ايكە يوردى آجىقلى شرقىسىنى سويلەين بومرد دىلقانلىقى كورمك تەرىفسىز درجە دە خىزمەت پىس قوقو ، قىرمىزى وتىلى صوراتلار ، ايكي پىتول لامباسى ، ميخانهك چامورلى وايسلى قرە ديوارلىرى ، طوپراق زمىنى ، و بۇدەلىكى بوروين لوشلىق بونلوك هپسى دە آلەم و مرضى بر صورتە غرىبىدى . سانىلىردى كە بو آدمىر طوپراغە دىرى دىرى كومولشلىق ، ايچلەندىن برى دە ، اولەزدن اول ، كوك يوزىنە وداع ايچىن صوك بر دفعە ترنم ايدىيور . ساكن بر اميدىسزلك ، چارەسى بولونماز ، ايچىن چىقىلماز بر جان صىقىنتىسى آرقاداشىمك شرقىسىندە تىترە يوردى .

مرثىەسى كسەرك والنى بكا اوزاتارق :

— ماقسىم ، سن بورادە مىسك ؟ بىم « ياسا ئول » م [۱] اولورمىسك ؟ دوست ، كل . بن آلەستا حاضرم ، قارەش براوردو طويلايالم ايشە .

[۱] دون قازاقلار نىچە بىر يوكسك رتە

بو! سو کره دها آدم چيقار . بولورز . بوده برشی دکل! پيلا ايله سيسويقوي
چاغيريز ... هم اونلره هر کون بولغور ات ويريز ... ايچي؟ راضيميسک؟
سنده برابرکه کتابلر آليرسک ، ستينقاي او قورسک ، اوته کيلري او قورسک ...
دوست! آه! بن غملي يم ، غملي ... »

اولانجه قوتيله سفره يه يومروغنی ايندیردی . قدحلر وشيشه لر شانغیردادی ،
واويانان آرقاداشلری ميخانه يی برجهنم کورولتوسيله دولدوردی .
قونووالوف :

— ايچيک آرقاداشلر ، ايچيک ؛ کولککزي خفيله تک ، فرحلايک ، نه ايچه .
بيليس کز ايچيک ! « ديهه حايقيردی .

بن ساووشدم . سوقاق قابوسنده دورا قلايوب کچيکدم ، قونووالوفک دولاشيق
ديليله نطقلر سويله ديکني ايشيتدم . وتکرار شرقي او قومنه باشلانجه فرونه دوندم .
آردم صره اوزون مدت بچريکسز ومست بر شرقي ايکيلده دی و آغلادی .
ايکی کون سو کره قونووالوف شهر دن نهان اولمشدی . اونی ، بالاخره ، بر دفعه
دها کورمک فرصته نائل اولدم .

بوتون عمر نده جمعيتده ياشامق صبرينه نائل اولمق ، واوچتين ، ائلی مناسبلر ،
عرشه تعين ايتمش کوچوک زهرلی کذب لر ، مرضی حرص جاهلر ، دارسه قهرلک ،
دورلوصيميتسز لک شکلرينک چوره سندن ، خلاصه قلبي دوندوروب قاتيلاشديران ،
ذهنی وروحي چوروتن بوش غرور لر غرورندن ، وپک آز حقلی اولارق مدنيت قسميه
ايديلن شيدن چيقوب آيريلمق آرزوسنی هيچ بسله مه مک ايچون تربيه کورمش بر جمعيتده
دوغمش اولمق لازمدر . بن بوجميتک خارجنده دوغدم و تربيه کوردم . و بنجه قيمتدار
اولان بوسيدن دولايي — همان در حال اونک چوره سندن ديشاری يه چيقمق ، و بو
طرزده بر وارلنک متعدد تشوش واختلاطلرندن ، مرضی اينجه لکلرندن ، ترا کتندن
ديکله نمک لزومنی حس ايتمکسزين — او جميتک حرشی چوق مقدارده آلامام .
قبرلرده همان همان عادتاً منور انسانلر آره سنده اولديغی قدر تحمل سوز بر درجه ده

کوکل بولاندر وروسیقیجیدر. اک ایسی شهرلرک اک سفیل سوقاقلرنده دولاشمقدر.
اونلر هر نه قدر غایت پیس ایسه ده اورالرده هرشی صمیمی و بیسپدر. یاخودده
ساده جه تارلارده و یوللرده کزینمکدر که ، بوده دائماً جالب دقدر ، انسانی معاً
تازه له شیرر و صاغلام باجاقلردن باشقه هیچ بر واسطه نقلیه ایسته مه ز .
بش سنه اول ، خاصه بودورلو بر کزینتی به تشبث ایتم ، و هیچ بر معین
سیاحت هدف و پروگرام اولقسزین کنیش روسیه ده یورویه یورویه « ته اودوسیا » به
واصل اولدم . اوراده اوزمانلر بر سد انشاسنه باشلانیوردی . بنده یول ایچین بر
آز پارا قازانمق امیدیه او چالیشیلان یرده عرض وجود ایتم .
ایشلره بر عمومی نظر آتمق آرزوسیه بر داغه طیرماندم . و اوطوردم ،
یاپانسز ده کیرله اوکا سد چکمک ایستین کوچوچک آدملره باقدم .
سعی بشرک کنیش لوحه سی کوزلرمک اوکنده تجسم ایتمدی : کورفزک بوتون
طاشلق ساحلی قازیلشدی ؛ هر طرفلرده ده لیکلر ، طاش و تخته ییغینلری ، آل آرابه لری ،
قازیقلر ، ده میر چوبوقلر ، قبه لرک طوتدورولماسی ایچون آلتلر ، معضل تخته
بوجورغاتلر ، و بوتون بونلرک آره سنده انسان دینن مخلوقلر حاریل حاریل قایناشیوردی .
اونلردی که دینایت واسطه سیله داغی ده و یردکن صوکره سیوری قازمالرله
پارچالایورلر ، بر ده میریولی قورمق ایچون دوزلک بر ساحه تسویه ایدیورلردی .
ایری قاصه لر ایچنده چنتو یوغورانلر اونلردی . و بو چنتولردن جسم مکملر
یابدقن صوکره بونلری ده کیزه آتیورلر ، بویه جه ده کیزک یورولمق بیلیمز
دالغه لرینک دیوکی قوتنه قارش برسدانشا ایدیورلردی . کندیلرینک سقتلادینی ،
علیلله شیردیکی داغک اسمر زمینی اوکنده سرفه لر کبی کوچوچک کوزو کویورلر .
قیزغین اوکله کونشی آلتنده طاش ، تخته ، انقاض ییغینلری آره سنده سرفه لر کبی
قایناشیورلردی . . . دینه بیلیردی که کونشدن قاچینمق و داغک سینه سنه نفوذ
ایده رک اطرافلرنده خرابه یاپمق ایسته یورلردی ؛ کونش او قدر یاقیچی و قاریشقلق
او قدر خرابدی .

آغیر هواده ایکلتیلی و قوتلی بر کورولتو دالغالانیور ، لغم ملی طاشی ده لیور ،

أل آرابه لرینک تکرلکلی غیجیردایور ، ده میر شاه مردانلر آغیرلقله تمل قازیغنک
تخته سی اوزرینه دوشویور ، « دویینوشقا » [۱] آغلا یور ، بالطه لر چینلایور ،
کوچوک وکل رنکی انسانلر هر پرده دن باغیر یوردی .

بر محله ، برایشی کومه سی ، ایجلایارق ، کنیش بر قایا کتله سنه ، او قایای
برندن سوکک امیدله ، صولت ایدیوردی . بشقه بریانده آغیر بر قلاص قالدیر یلمشدی .
ونفس توکده جک کبی بر حالله : - غیرت ! دیه باغیر یلیور ، وبوتون چاتلاق ،
اویوق داغ بوغوق بوغوق : ر - ه - ت ! دیه تکرار لایوردی .

هر یانه آتیمش تحتلرک منکسر خطی اوزرنده ، طاش یوکل و اغونه تلی
ایتن بر دیزی انسان آغیر آغیر ایلیله یور ، استراحت دقیقه لرینی اوزون سوردورده .
یلمک ایچون اونلره قارشیده ، بشقه بر دیزی ده ، بوش و اغونه تله کلیوردی .
بر مانیوه لهنک یاننده ازدحامی و آلا جالی بر غابه لق واردی . بریسی ده سور و کله ن
وایکله ن بر سسله شرقی سویلیوردی :

هی ! قارده نلر ، هورا هورا صیماو !

بزه هسیج آمبیانه یور .

رای ! درینوشقا

ها ... - ای ... !

کوجلی قوتلی غلبه لق ، خلاطلی چکرکن اولیوردی . شاه مردانک ده میر
جه سی هوایه قالقوب اینیور ؛ بر ایچ چکمه یی آ کدیرر بر کورولتودویولویور
وقازلیق باشدن باشه تیردیوردی . ده کیزله ایرماغک آره سنده کی مسافه نک هر نقطه سنده
کوچو جک کل رنکی انسانلر هوایی صیحه لری ، توزلری وقوقولریله دولدورارق
قایناشییوردی . بونلرک آره سنده ، کونشده غدار کوزلر کبی پارلایان معدنی
دوکه لی بیاض جا کتلیله ایش باشیلر دولاشییوردی .

مدهش صورتده صیجاق ، بولوطسز کوک ، توز بولوطلری و سس دالغه لری
برسی سه تقوینسی تشکیل ایدیوردی ، هیچ بروقت خوشه کیتمه ن یکانه موسیقی

[۱] دویینوشقا : ایشجیلرک ، عمله نک سویله دیکی خلق شرقیسی .

ده کیز بولانیق افقه قدر دورغون یایلمشدی . حرکت و کورولتویله حاتلی ساحلی شفاف دالغهلریله طاتلی طاتلی دوکویوردی . کونشدن نشئلی ده کیز ، عادتا بوتون شولیلیوتلرک بوتون سعینی حرکتلرینک بر تنکی ایله بیله دارماداغیق ایدم جگنی بیان کوللیوه ر کبی رحاوتله کولومسه یوردی .

ده کیز بویوک ، قوی ، آبی ، پارلتیسی کوزلری قاماشدیرارق سهریلمشدی ؛ قدرتی نفسی ده - اوتنسی بریسی ده شیلش ساحلی طاتلی طاتلی اوقشایان دالغهلرینک حریتی تحدیده چالیشان انسانلری فرحلاتارق - ساحله اسیوردی . ده کیز انسانلره آجیور کیدی : عصرلرجه موجودیت اوکا آ کلاتمشدی که حقیقی فئالق یایجیلر شوانشا ایدن آدملر دکلدیر ؛ اوچوقدن بیلیوردی که بونلر آنجق اسیرلردر ، وبواسیرلر انتقامی دائما یقین اولان طبیعت عناصریله کوكس کوكسه جدال ایتمکه اجبار اولونورلر . بنا ایدم لر ، اذیت چکرلر ؛ قانلری وتلری یریوزنده یاییلان هر شینک خراسانی ، خرچیدر ؛ فقط بونلر بوتون قوتلرینی ابدی انشا آرزوسنک - یریوزنده خارقه لریایان فقط ایشجیلره یریویرمه یین و کونده لک ا ککی بیله تأمین ایتمه یین او آرزونک - آمرینه ویردکدن صوکره مقابلنده برشی آمازلر . بونلرده برر عنصردر ، بونک ایچوندر که ده کیز اوفکه لی و غضبی دکل ، وبوانسانلرک کندیلرینه بیله فائده سی دوقونمایان سعیلرینه مرحمتله باقیور ! داغی ده ویرن بو کوجوک بوزرنکلی سرفه لرده ده کیزک کندی ساحه سی کنیشه تمک آرزوی ابدیسیله تحریک ایدیش اولارق ساحک آشیدماز قایالرینه ایلک دوشن واورالرم چارپارق ایلک اولن ده کیز داملا لرینه مشاهدیر . ییغینلری ایچنده ، بودامله لرده ده کیزدن برر جزؤدر ، بونلرده قدرتلیدر وفورطنه نک نفخه سی غضبه کتیردیکی وقت بونلرده ییقوب خراب ایتمه سی سه ورلر . ده کیز اوزون تارینخدن بریدر اسیرلری طانیر ، و قتیله چولک اورتاسیده او اهراملری قورانلری ، سرخسک - چوجوق اویونجاقلرینه بکزمه کویریلری قیردینی ایچون ده کیزی اوچ یوز صویا ضربه سیله جزالاندیرمینی دوشون او غریب آدمک - اسیرلرینی طانیر . اسیرلر هر زمانده بردر ، وبر اولشدر . بویون اکرلردی ، فنا بسله نیرلردی ، بعضی کندیلرینی چالیشدیرانلری تألیه ایدم رک ودها جوغی

اونلری تلمین ایدمرك ، نادراً اونلره قارشى عصيان ایدمرك هر زمان بويوك و كوزل شيلر وجوده كتيرلردى .

و ، قوتى حقهده شعورى اولان بر ديو كجى ده كير كندى نفييله ، كوكه دوغرو حمله ايدوب آتيلاجقلى يردم ارضى كور واسير ، سفيلانه اويانلرى روزكارلانديرسيوردى . دالغه ، كندى حر كتنه طاشدن برمانعه قوران انسانلر دولو ساحلى اوقشايور ، ساحلى اوقشايور ، ارضك قيلرى اوستنده كوردىكى بوتون اوماضيك شرقيسى ، طنان و طاتلى ، ترنم ايدسيور .

... ايشجيلر آرمه سنده قيرمى سريوشلى ، كوچوك ماوى جاكتلى ، ديزلرى دار ، باجهلرى بول بانطالونلى قورو و طونجلاشمش غريب سيالر واردى . بونلر ، صوكره لرى اوكره نديكمه كورم ، آنادولو توركلريدى ... بونلرك غيرتلاقدن كله سسلى ، « وييايجى » لك ياواش و مترنم ، وولغاليلرك سرت و سريغ ، و كوچوك روسيه ليلرك طاتلى قونوشوشلرينه قاريشيوردى .

روسيه ده قىطلق حكم سوريويوردى ، و آجلق همان بوتون آفتدن متأثر حكومتلرك مائللرى بورايه بيريكديرمشدى . بونلرك هبى ده مملكت مملكت ، كوچوك كومه لره تقسيم اولويوردى . بونلرك ايچنده يالكى سرسريلر ، اوقوزموپوليتلر طوپراغك اسيرى و كنديلرى طوپراغه باغلاليان زنجيرى احتياجك نصيقي آلتنده موقتاً قوپارمش ، فقط دوغوب بويوديكي طوپراغك خاطره سنى اصرارله محافظه ايدن كويلى لسانلريله ، آلبسه لريله ، او استقلال ادالريله سرسريلر آيبد ايديلويوردى . سرسريلر ، « وييايجيلر » ك آرمه سنده اولدينى كجى كوچوك روسيه ليلرك آرمه سنده ، هر كومه ده ده واردى ؛ و هريانده كنديلرى كندى يرلنده حس ايدسيورلردى ؛ فقط آره لرندن الكچونى شاه مردانك ياننده دورويوردى . زيرا اوراده ايش اوقادار سرت ده كيلدى .

بن اونلره ياقلاشدنم وقت آللرينى خالاطه ا كمشلردى . شهبه سز ايرغاد باشينك ابي آشينديران ماقاره يى دوزه لقمه سنى بكليورلردى . ايرغاد باشى تحته قوله نك تپه سنده ماقاره يى واپى قورجالايور ، و :

— چک ! « دیبه حایقیریوردی .

حقیقجه چکیورلردی :

— دور . . . ینه چک ! دور ؛ یورو ! . . .

باش مغنی ، اوزون زماندن بری تراش اولماش ، چیچک بوزوغی یوزلی
وعسکر طورلی ایری دهلیقانی ، اوموزلرینی قیملداتدی ، یانه کوز آتدی ،
اوکسوردی و اوقومغه باشلادی :

شاه مردانه قازیفی طوبراغده کورموبور

. . . ایکنجی مصراع الک تجویزکار بر سانسور نظرندہ بیلہ لطف مساعده
یولامازدی وعمومی بر قهقهہ اویاندیردی ؛ بدیهیدرکہ ، اومصراع مغنیلک درونی
الهامندن دوغارق اویدورولمشدی ؛ مغنی شمدی موفقیتہ آلیشقین وعامہ سندن
آمین بر آرتیست طوریلہ بیغنی بورویوردی .

یوقاریدن ایرغاد باشی قافا پاتلاتیرجه سنہ :

— هایدی ! « دیبه حایقیریوردی .

— کیشنه دیککیز الویرر !

آشاغیدن ایشجیلردن بری :

— دقت ایت ، میتریج ، سنده بر باطلاتیرسک ! . . .

بن بوسی آبی طانییوردم ، وکنیش اوموزلی ، ایری ماوی کوزلرله منور
یویضی چهره لی اوزون خیالی اولجه کورمش اولدیغی صانییوردم ! قونووالوقدی
عجیا ؟ فقط بو آدمک یوکسک آلنی کسن قیلیچ یاراسی نشانه سی کبی قونووالوفک
شاقاقدن بورون کوکنه دوغرو اینه بر یاره ایزی یوقدی . قونووالوفک صاجلری
دها آچیقدی و بو آدمکیلر کبی کوچوک لوله لرله قیوریلمازدی . قونووالوفک
کنیش و کوزل بر صاقالی واردی ، حالوکه بومطروشدی ، و کوچوک روسه لیلر
کبی دوشوک پوص بیقلری واردی . فقط بونکله برابر بو آدمده بکا مونس کلن
برشی واردی . درحال بر ایش آلدہ ایتلک چاره سنی صورمق ایچون بو آدمه
سراجته قرار ویردم . وقازینی کوممکی بیره جکلری آتی ترصد ایتدم .

غابهلق، چو كهرك خالاطى چكر كن، صوكره طوپراقدن آيريلغه و هوايه يو كسلمكه
 حاضر مش كې سرعتله تكرر دوغرو لور كن قوتله صولويوردى. شاه مردان
 عجيردايور و تيره يوردى؛ باشرك اوستنده خلاطله اوزانان چيلاق، يانيق، قىللى
 قوللر يو كسلويوردى؛ بازولر يومرو لانيور، فقط آغير ده مير پارچه سى كيتد كجه
 دها آزارتقاعه يو كسلويور و قازيقله مصادمه سى دها ضعيف اولويوردى. بوسعي
 كورد كجه سانيليردى كه وجده طوتولمش، اميدسز، بربت پرست خلق قوللري
 صاغير بر الهه دوغرو قالدير يورواونك او كنده سجده ايدييور. قان ترمه باتمش
 كيرلى و ثابت چهره لر، ايضلاق آلنره ياپيشمش قاريشيق صاچلر، اسمر بويونلر،
 جابلامقدين تيره ين اوموزلر، رنك رنك پاچاوره لرله آنجق اورتولمش بوتون بو
 حقالى وجودلر اطرافلرنده هوايى كندى صبحاق تخرلريله دولدورويورلر،
 و برنك آغير كتله حالنده طويل بولوندى قلرندن كيشف برتر قوقوسيله دولور اطب
 و حارلى هوايى نسيمى ايچنده قاباجه قاينا شيورلردى.

ريسي خشين و قيرغين برسسله :

— كافي! ديهه حايقيردى.

ايشجيلر كقوللري ايلري بيراقدى، ايلرده قازيق بويجه كوشكجه دوشدى،
 ترلرني سيلهرك، برى برينك اوموزيني اوغارق و حدتلى بر ايرى حيوانك
 خومورتيسنه بكزهر بر ميريلقى چيقارارق يره آغيرجه چوكديلر.

ايرد ايتديكم آدمه :

— همشهرى، بزم كويلي! « ديدم.

بم بولونديغم يره دوغرو تنبلجه دوندى؛ كوزلرينك باقيشى چهره مى سوزدى،
 سوكره كوزلرينى يارى قاپادى، بنى دقتله سوزدى.

— قونو والوف!

— دورو كدى! ...

برأيله، بوغازيمه ياپيشمغه حاضر لانيور كې باشمى آرقهيه ده ويردى، و بردي
 ره يوزى سهوينجلى و آيى بر تبسمله ايشيلدادى.

— ما قسیم ! وای ! سفیسک ... ملعون ! دوست ... های ؟ سنده
 یولکی صاپیمه شسک . سنده بالدیری چیلاقلره قاووشدک ! مکمل ! یورو باقالم ...
 ایشته بو ! چوق اولدیمی ؟ زده دن کلیورسک ؟ شمدی آرتیق بوتون یریزی
 برابر آرشینلارز ؟ اوراده کی ده حیاتمدی ؟ ساده جان صیقیسی ... اورام
 یاشانمازدی ، چورونوردی . یان ، قاردهش او زمان بو زماندر دنیا یوزنده
 سورتویورم . زده لره کیتیمدم ؟ نه هوا آلدیم ! ... لکن اولمازشی ، اماده عجائب
 کینمشک ... کورن سنی طانیما یاجق : البسه که باقارسک عسکرسک ، صورتکه
 باقارسک مکتبی ! نهی ! سویله ، بویله یاشامق ، بریاندن بریانه سرسرخه
 دولاشمق آئی ذکلی ایمش ؟ بیلیرمیسک ، ستینقای ده ، تاراسی ده ، ییلاقی ده ...
 هپسینی ده خاطر لایورم ! ...

بی بیفتک یاجقمش کبی بو کریمی یومرو قلا یور ، کنیش آووجیله اوموزیمه
 وورو یوردی . سواللرینک آتشی ایچنه برکله یرله شدیره مه یور ، یالکز بو آئی پارلاق سیاه
 باقا قالارق ، محقق آئی بدلاجه برادایله ، کولومسیوردم . بنده اونی تکرار کوردیکمدن
 ممنون ، غایت ممنوندم . اونکله قارشیلایم بکا حیاتمک باشلانغیجی خاطر لایوردی که
 هیچ شبهه سز دوامندن فضله ده کری واردی .

حاصلی ، اسکی دوستمه نیچین بر یاره نشانه سی اولدیغی ، ونه دن صاجلری
 قیور جیقلاشدیغی صورمغه موفق اولدم .

— بومی ؟ کورو یورسک ، باشلی باشنه بر ماصالدر . باشقه ایکی آرقاداشله دها
 بر آزده رومانیا یی کورمک ایچون حدودی کچمک ایسته یوردم . قاغولادن جیقدق :
 قاغولا ، بسارابیاده حدودک تاییانی باشنده بر کوچوک قصبه در . کیجه یدی ، طبیی .
 بزده اوصولجه یورو یوردق . بردنبره ... « دور ! » کمر کجیلرک زنجیری ؟ زده
 کیجه وقتی ، تام اوستنه دوشدک . نه یاپارسک ؟ طبیی طبانلری قالدیر اچسک .
 او وقت بر عسکر باشمی یاردی . شبهه سز آدم عقللی ایندیرمه دی ، فقط نه
 بر آئی خسته خانه ده سورو کله ندم . ایشک الک تحفی ، ووران عسکرده بر مملکتی
 ایمش ؟ بز مکیلردن بری ، مورومدن ! ... آرزو کره اونی ده خسته خانه

قالديرديلر ؛ برقاچاقجي قارننه برپچاق صابلامش ، ايشني خراب ايتمشدى . ايكيمزده
برآز كنديمزه كلنجه ، بوايشي حل ايتدك . عسكر بكا مسوردى : « بنى سنى
بويله وورمشم ؟ - ألبت سن اولاجقسك ، مادام كه اقرار ايدىيورسك - محقق بن
ايمدر ، ديدى ، قصوره باقا ، خدمتك اينجايى بويله . بز صانيوردق كه سزده قاچاق
اشيا وارد . ايسته ، بنى ده سچديلر ، قارنمى ده شديلر . نه ياپارسك : حيات جدى
بر اويوندر . . . » احباب اولدق . ائى بر عسكردى ، اياشقاماسين . لوله لرمى ؟
لوله لر ، قاردهش ، بنده تيفودن صوكره حاصل اولدى . حدودى مساعده سز
كجديكم ايچون حكم ويره سى يه قدر كيشينه فده بنى حبسه طيقديلر . تيفونى اوراده
اولد . . . سوروندم ، سوروندم : يقه يى كوچ صيردم . همده اينان اولسون كه
خته باقىجي قادين اودرجه زحمت چكسه بن هيج بروقت يقه يى قورتارامازدم ؛
بر كوچوك چوجوقله اوغراشيرمش كى بنله اوغراشدى ؛ بن اونك نه ايشنه
ياراردم كه . . . ؟ او كاديردم كه : « ماريپه تروونا ، براق شونى ؛ محجوب اولويورم . . . »
اوده ساده اوافاقدن كولردى .

ييكيت بر قيزدى . بعضى ده بكا صوفى كتابلرى او قوردى . بر كون او كا
سوردم كه : « هى ، بر شينلر يوقيدر . . . شويله ؟ . . . » بر كتاب كتيردى .
ايچنده بر انكليز كيچى بر دكتر قضا سندن قورتولمش ، كندىنى ايصسز بر آطه يه
آتمش ، اوراده ياشامق ايچون ايشنى اويدورمشدى ! دهشتلى يامان بو حكايه !
او كتاب چوق خوشمه كيتيدى . بن كنديمده اولسم بو آطه يه كيده ردم ، اونه
حياتمى آكلايورميسك ؟ بر آطه ، ده كيز ، كوك ؛ بر باشكه ياشايورسك ، ونه يه
لرومك وارسه هپسى ده وار ، تماميله ده سربستسك . آطه ده برده يابانى واردى .
نه ايسه بن اويابانى يى بو غاردم : اوبنم نه ايشمه يارايابيليردى ! بن ياپايالكسزده
سقيلمام ، ها ؟ بويله بر كتاب او قومشميسك سن ؟ »

— دور ! سن حبس دن نصل چيقدك ؟

— سربست بيراقديلر . حكمم ويريلدى . برائت ايتديرديلر ، سربست
بيراقديلر . غايت ساده ! ايسته ، بوكون آرتق چاليشمايورم ؛ جهنمه كيتسين ايش !

قوللارمک دیکی ایجه یرندن اوینادی ، آلویردر . آشاغی یوقاری بئم اوچ روبلهم وار ؛
 بو کونکی یاریم کوندهک ایچونده قرق قابیک دها ویره جکلر . سرمایہ ! . . .
 بئله برابر کل بزه . . . بز قیشلهده دکلز ، شوراجقده ، تاقینده ، داغده یز . . .
 غایت آلویرشلی ، راحت برده لیک وار ، طبقی انسان مسکنی کی . ایچنده بز ایکی
 کشی اوطوریورز ؛ فقط آرقاداشم خسته : صیتمه بلنی بو کدی . . . سن بوراده
 اوطور ، بنده مفتشه کیدیورم . . . شیمدیجک کلیرم . »

خیزله قالقدی ، تام عمله لر ایشه باشلامق ایچون ایپلره یابیشدقلری بر آند
 صاووشدی کیتدی . بن بر طاشک اوستنده اطرافنده کی کورولتولی قاریشیقلغه ،
 ماوی ویشیل دورغون ده کیزه باقا قالدیم .

قونووالوفک اوزون بونی ایشجیلر ، طاشلر ، تحتلر و آل آرابه لری آرمسندن
 آغیر آدیملرله یورویه رک اوزاقده غیب اولویوردی . ماوی پاموق بهزدن غایت
 قیصه وغایت دار بر کوملک ، بهز بر پانطالون وقوجه قوجه چیزمه لر کیمش ،
 قوللرینی صاللایه صاللایه کیدیوردی . صاچ قیوریملرینک آغیر باشلی قوتلی باشی
 اوستنده تیتیه یوردی . بعضاً کری یه دونویور و قوللریله بکا اشارتلر ایدیوردی . بئم
 ایچون قونووالوفیکی ، جانلی ، ساکن ، آمین ، خوش آدم وقوتلی ایدی . بوتون
 اطرافنده چالیشیلور ، تحت غیجیردایور ، طاش یاریلیور ، دینکیلر ایکیده یور ،
 برشینلر کورولتو چاتیردیله دوشویور ، انسانلر باغریشیور ، بری برینه کفرلر
 صاوورویور ، ایچنی چکر وشکوا ایدره کی شرقی سویلیوردی . بوتون بو کورولتولرک
 وبوتون بو حرکتلرک اورتاسنده صاغلام آدیملرله اوزاقلاشان قونووالوفک کوزل
 خیالی ، یانه وولطه وورارق آچیلیور وبکا کندیسنی ایضاح ایدن ، آکلانان بر
 شیئه تلمیجی احتوا ایدره کورونویوردی .

تصادفدن ایکی ساعت صوکره ، قونووالوفده ، بنده « طبقی انسان مکانی کی »
 ده لیکده یاتمشدق . حقیقتاً ده لیک راحتدی . ایچندن طاش آلیناجقمش کی
 داغ قازیلشدی ونتیجه ده بوندن مربع بر حجره ، بر قولوبه حصوله کلشدی ؛ ایجه
 دهرت کشی مکمل صیغا بیایردی . فقط قولوبه آلاقدی ، مدخلی ده برنوع برده

تشکیل ایدن برطاش کتله سیله اورتولیدی ؛ اویله که اورایه کیرمک ایچون یره یاتمق و صوکرده سورونمک ایجاب ایدیوردی . فقط مدخله کی طاش قوپایله جکی ویزی دیری دیری کومه جکی ایچون اورایه باشنی صوقق فائده سز و قضالیدی . بز بویله برشیثک وقوعنی ارزو ایتیهوردق و اوکا کوره ترتیب آلدق ؛ دلیکه باجاقلمزی و بویلرمزی صوقدق ، غایت سریندی ؛ باشلرمزه کونشده قالدی ؛ بوسورتله شاید طاش پارچه سی دوشمک هوسنده بولونورسه آنجق قافاطاسمزی آزه بیله جکدی .

خسته سرسری بویلی بویجه کونشده قالدی و بزدن ایکی آدیم اوتیه سه ریلدی قالدی . صیتمه نك شدتندن دیشلرینک بربرینه چارپدیغنی ایشتیوردق . بو آدم اوزون بویلی وقورو برکوچوک روسیه لی ایدی ، بکا دوشونجه لی بر ادا ایله دیدیکی کی « پولاتاودن ، یاخود بلکه ده کیه فدن » :

— انسان پر یوزنده او قدر چوق یاشاریورکه شاید دوغدیغنی یری اونوتا جق اولورسه اهمیتی یوق . هم صوکرده ، بیلمش بیله هم مش هپسی بر دگلی ؛ دوغمق ، دنیا یه کلک بویوک بر فلا کتدر ، فقط نرده ده ؛ نرده ده اولورسه اولسون هیچ فرق ایتمه ز !

صرف ده لیک ده شیک بوزرنک بر پالطو ایله ده ائی اورتونمکه چالیشارق یرده یو وارلانیوردی . بوتون حرکتلرینک بیهوده یه کیتدیکنی کوره رک غایت سیر ایدیه جک بر طرزده کفرایدیوردی کفرایدیوردی و بونکله برابر پارتال لرینه ساریقمده ده بردوامدی . بر شیئی دقتله معاینه ایدیورمش کی دائما قیصیق کوچوک سیاه کوزلری واردی .

کونش ا کسه مزی تحمل ایدیله ز درجه ده یاقیوردی ، قونووالوف ده نیم ایکی صوبایه کریلش عسکر قاپوتمله بر نوع یرده یاپدی . بونکله برابر ، انسان صیجاقدن بونالییوردی . کورفزک اوستنده کی ایشلرک کورولتوسی بزه اوزاقدن کلییوردی ، فقط کورفزی کوره میوردق . صاغمزده ساحل بویجه ، بیاض اولریله آغیر جنه لی شهر ، صولمزه ده کیز ، او کمزده ده نا معین اوزاقلقلره کیدن ده کیز

واردی. افقک طاتلی یاری الواننده خیالی سرا بلر شکلنده، یوموشاق و کورولمه مش شایان حیرت رنکلر، نکتہ لرینک سہ زیلز کوزللیکله، کوزلری وروحی اوقشایوردی. قونووالوف اوزاقلرہ باقییور و سکونتله کولومسہ یوردی، بکا دیدی کہ :

— کونش باتنجہ بر آتش یاقارز، چای دہ پیشیررز ۱۰ ککمز، ائمز وار. اوزمانہ قدر قاوون، یادہ قارپوز ایستہ رمیسک ؟

دہ لیکک بر کوشہ سندن آیاغیلہ بر قارپوز یووارلادی، جیندن بر بیچاق چکدی و، ہب صویارق بکا دیدی کہ :

— نہ زمان دہ کیزک یانہ وارسہم کندی کندیمہ صورارم : نہ دن انسانلر قیلردہ اوطورمازلر ! اویلہ یاپسہلر دہا آبی اولوردی. چونکہ دہ کیز اوقشار و... روحہ آبی دوشونجہلر کتیرر. ولکن سن سویلہ باقالم، بوتون شوسہ لردہ نصل یاشادک ؟

بونی اوکا نقل ایتدم. خستہ کوچوک روسیہ لی بزمہ ہیچ دقت ایتمہ یوردی ؟ دہ کیزہ اگیلن کونشدہ کباب کبی قیزارییوردی. دہ کیزدہ اوزاقدن آل و آلتون رنکلرہ بورونمشدی. کونشہ تصادف ایدن یرلرندہ ایچندن سیلیک کنارلی کوموشی پنبہ بولوطلر یوکسییوردی. صانیلیردی کہ دہ کیزک دیندن، کونشک پنبہ شعاعلریلہ وقارلرلہ سوسلی آق تپہ لی داغلرظہورایدیور. کورفزدن دویینوشقانک ملول لخنری وداغی خراب ایدن دینامیتک کورولدمہ لری کلییوردی... طاشلر و طوپراغک اینیش چیقیشلری سہ زیلہ ز سورتدہ بویویہ رک ارض اوزرینہ، بزمہ دوغرو سورونن کولککلر یاییوردی.

قونووالوف بنم سرگذشتی دیکلہ دکن صوکرہ، قناعتلہ :

— ماقسیم، سندہ حقسز یرہ شہرلرہ بردوشکونلک وار. سنی اورالرہ چکن نہدر ؟ اورالردہ حیات داردر، قوقشدر. نہ هوا، نہ مسافہ واردر، انسانہ لازم اولان ہیچ برشی یوقدر. نہ خلط ایدرسک ؟ سنک اوکا نہ احتیاجک وار ؟ سن عالم بر آدامسک، اوقومق بیلورسک، اوتہ کی انسانلرلہ نہ ایشک وار، نہ یایاجقسک ؟ اونلردن نہ بکلیورسک ؟ صوکرمدہ ہر بریانده آدم چوق.

طوپراغك اوستنده برقره پیلان كې قیورانان كوچوك روسیه لی :

— هه هه ی ! هر بریاندۀ لزومندن چوق آدم دولو ! اویله كه انسان بشقه سنك

آیاغه یاصهادن كندی یولنده كیده مز - صاییسز آدم اوغلی دوغار ، طبقی یاغمور

آردندن بیتن مانظارلر كې . . . همده ، بونلری ، زنکینلر یر ، یوتار ! »

فلسفه یله توکوردی وتکرار دیشلرینی طاقیرداتمغه باشلادی .

قونووالوف دوام ایله :

— سنك حسابكه سكا ایشته شونی تکرار اییدیورم : کیدوب شهرلرده اوطورما .

یه یارار ؟ اورالرده یالکیز پیسلک ونظامسزلق واردر . کتابلر سه ؟ صانیرم ،

ایچه کتاب اوقودك . سن یر یوزینه کتاب اوقومغه کلدك . . . صوکردهده ،

کتابلرک کندیلری ده صاحچادن باشقه برشی دکلدرد . بر دانه سنی صاتون آل ،

آت طغارجفکه ، یورو کیت ! بمله برابر طاشکنده ، سمرقنده ، یاخودده باشقه

بر یرلره کیده رمیسك ! بن ، قارداش ، یر یوزنده هر بریانه کزیمکه قرارویردم ،

یه الک اییسی بو . . . یوروورسك ، یکی یکی شیلر کوروورسك . . . هیچ ده برشی دوشونم زسك .

روزگار سكا دوغرو اسر ، عادتا كوکلکده کی توزلری قوغار . سربست و خفیف

اولورسك . . . هیچ برشی ایچکی صیقماز . . . قارنك آجیقیرسه دورورسك ، اللهی

قاییکه جالیشیرسك . شاید ایش بولامازسه كاكمك دیلن ، صدقه ویررلر . بویله بویله

برچوق شیلر . . . درلو درلو کوزه لاکلر کوروورسك . ها ؟

کونش باتمشدی . دیکزك اوستنده بولوطلر قرارمشدی ، ده کیزده سیاهلاشیور

و اوین برسرینك نبعان اییدیوردی . شوراده بوراده آرتق ییلدیزلر یریلداشیوردی .

کورفرده کی ایش کورولتوسی دینمشدی ، ساده زمان زمان آه وواهلر کپی طاتلی ،

آسان ندالری کلیوردی . وروزگار اوستمزده اسدکجه بزه ساحلده کی دالغه لرك

سلاللی خشیلتیسینی کتیریوردی .

قراکلق سیرعتله کشفله شیور ، بش دقیقه اوکجه حالا واضح بر شکله مالک

اولان کوچك روسیه لینك وجودی شمیدی آنجق شکلسز بر بیغین عرض اییدیوردی .

او کسوره رك :

— آتش ياقسەق ؟ ، ديدى

— مەمكەندەر .

قونوۋالوف ، بىلىم ئىزدەن ، ئوقۇغۇچى ، تالاشلىرى چىكوب ئالدى ، ياقىدى .
 ئاشىدىن ئىچىگە چىك ئىچىگە چىك دىللىرى سارى وچىرالى اودونى اوقشايلىق يالامغە باشلايدى .
 دە كىزىك سىرىنلىكى ورتۇبىتىلە دولو كىچە ھواسىندە ئىچىگە دومان شىرىدلىرى يىلاتقاۋى
 يوكسىيوردى . اطرافىدە ، ھەشى دەھە دورغونلاشىيور ، كوپا حىيات ئىزدەن
 چىكىلىيوردى ؛ سىسلار ارييور وقارا كىلىك ئىچىندە سونويوردى . بولۇپلا داغىلييوردى ؛
 قويۇ لاچورد كوكدە يىلىدىزلىرى ، نورلى ، پارلايور ، دىكىزىك قاديغە سىطىلى اوزىندە دە
 بالقىچى قايقىلىرىنىك آتلىرى وپىلىدىزلىرى عىكسلىرى ياندييوردى . او كىزدە آتش ،
 قىزىل سارى برايرى چىچىك كىيىپ چىلىمشىدى . قونوۋالوف اورايە كو كىمى
 سوردى ، ودىزلىرىنى قوجا قىلامش اولارق ، آلاۋە دوشونىچىلى برادا ئىلە باقىغە
 باشلايدى . كوچوك روسىيەلى دە ، برايرى كىرتىككە كىيىپ ، اوجاغە دوغروسى ورنىدى
 — انسانلىرى شەرلەر ، اولر يامىشلىرى ، اچىلىرىنە كىمە كىمە طىقلىمىشلىرى ، طوپراغى
 خراب ايدىيورلر ، برىرلىرىنى بونالىيورلر ، سىقييورلر بۇدە حىياتى ؟ خاپىر ،
 اصل حىيات بىزىكى كىيىپ

كوچوك روسىيەلى باشنى ساللايلىق :

— اوھھو ! بۇكا قىشلىق بىردە كورك علاۋە ايدىيدىلر .

بىردە سىجىچاق او ، اوزمان حىقىقتا افدىيچە برىياتىز اولوردى !

برىكوزىنى يارى قاپادى ، كولىدى وقونوۋالوفە باقىدى .

برىكى برآز متأثر اولارق :

— اوت ، قىش ، ملعون برىموسمىدر . قىش اچىن ، دوغروسى ، شەرلەرە احتىياج

وار بشقە چارەسى يوق . فقط يەندە بويوك شەرلردن فائىدە كىلەز ايكىسى

اوپى بىلە برى بىلە كىچىنە مەن انسانلىرى نەدىيە برآرايە سىغمالى ؟ ايشتە بن بوندىن ئىحت

ايدىيورم . شەھە سىز ، دوشونولە چىك اولورسە ، انسانك ھىچ بر طرفدە برى يوقدر ، نە

شەرلردە ، نەدە بوزقىرلردە فقط بوشىللىرى دوشونمەك دەھە خىرلى ھىچ

بر نىتىجەسى چىقماز ، اوستەك روھى دە آلت اوست ايدەز .

اوزمانه قدر قونووالوفی سرسری حیانتدن سوکره ده کیشمش صانیوردم؛
 دوشونیوردم که برابر یاشادیغمز زمانده یوره کنی تضیق ایدن ایچ صیقینتییی
 یورتوکلری شو صوک سنه لک آچیق هواسنده برقابوق کی دوکولمشدر : فقط بو
 جمله نك اداسی، نظر مده، دوستی ینه طبقی ایلک طانیدیغم زمانکی کی، اویله اندیشه لی
 وقانماش مدقق اولارق اقامه ایدی . شبهه لک پاصی، خولیلرک زهری، دنیا به
 کندی ادبارینی چکمک ایچون آتشین وهیجانلی برقلبه کلش بو قدر تلی آدمی
 کیریوردی . بو « دوشون آدمار، روس حیانتده چوقدر، بویله لری هر کس دن
 فضله بختسزدر. چونکه دماغلرینک کورلکسندن دولای دوشونجه لرینک یوکی دها
 آرتمشدر. دوستمه مرحمتله باقدم، اوده بنم انطباعمی تأییدایدیورمش کی، کدرله :
 — حیاتمز عقلمه کلدی، ماقسیم . . . بوتون اولان بیتن ماجرالر ! . .
 اوزماندن بری نیجه فرسخ یورودم، نه لر کوردم ! . . . یریوزنده بکا اویغون
 کله جک هیچ برشی یوق ! بن یریمی بولامادم ؟ »

کوچوک روسیه لی آتشدن چای ابرینگی چکهرک لاقیدی ایله :

— نه نهدن هیچ بریوندوروغه اویماز بریویونله دوغدک ؟ « دییه صورتی .
 قونووالوف صورتی :

— یوق، سویله بکا، نهدن ایچیم راحت بولامایور ؟ ها ؟ نهدن هر کس
 یاشایور، ایشی کوچیله اوغراشییور، قاریسی، چوجوغی، حاصلی هر شینی وار؟
 حیانتدن شکایت ایدیورلر، فقط هپسنگده ایچی راحت . هروقت ده شوایشی،
 نوایشی یاغمه مراملری ده وار . . . یا بن نهدن یاپامایورم ؟ . . . صیقیلیورم ؟ نهدن
 بن صیقیلیورم ؟ »

کوچوک روسیه لی حیرته دوشهرک :

— ناه ایشه آل سکا بر صورت آصما علی . صورت آصاجقسکده صانکه
 دهامی آبی اولاجقسک ؟ »
 قونووالوف حزنله :

— دوغرو ! « دیدی .

رواقی، صیتمه یله چارپیشمقدن اوصانمقسزین وقارله :

— بن هر وقت آز سويله رم اما، نه ديدىكمى بيليرم ! » ديدى . بودقه
قونووالوف خائجه :

— بيراقالم شو حكايه يى... مادام كه دنيا ده سك، ياشا، اوته سنى دوشونمه ! » ديدى .

فقط كوچوك روسيه لى شونى ده علاوه ايتكى لزوملى بولدى :

— وهيج بر ايشله اوغراشما ! سن ايسته ايسته مه زمانى كله جك ، رديه

لازمه اورايه سوروكله نه جكسك، وتوز اولاجكسك. يات آشاغى ده سكى كى..

بزم نه ديلز، نه ده قوللر من هيج بر شيده ايشمزه ياراماز . »

سويله دى ، او كسوردى ، قيلمدا ندى و حرصله آتسه تو كورمكه باشلادى .

اطراف مزده هر شى سس سزدى، كيجه نك قالين رداسيله اورتوليدى . اوشمزه

كوك يوزى ده مظلمدى ؛ آى دها دوغمامشدى . ده كيز كوزله كورولككن

زياده حس ايديليوردى . او كمزده قراكلق او درجه كشيقله شمشدى . ارضك

اوزرينه بر قره سيس چوكمش صانيليردى . آتش سونويوردى .

كوچوك روسيه لى :

— وارالم ، اويوالم ! » تكليفنده بولوندى .

دليكه دوغروسوروندى وباشمزد ديشاريده ياتدى . صوصويوردى . قونووالوف

اوزانير اوزانماز ، عادتاً تحجر ايتمش كى ، حركتسز قالدى . كوچوك روسيه لى

متمادياً قيلمدا نيور وديشلى بر برينه چارپيوردى . اوزون مدت اوجاغل سونوشه

باقدم : او كجه حارلى وقوجامان اولان آتش ييغيني كيتدكه دها كوچوليور ، كله

اورتولويور ، و كل ييغينلى آلتنده غيب اولويوردى . بر آز صوكره او آتشدق

يالكيز بر صيچاق قوقو قالدى . باقدم ودوشوندم :

— بز همزده بويله يز ! يالكيز ، بارى انسان دها حارلى يانابيلسه يدى !...»

اوچ كون صوكره قونووالوفه اللهه ايصارلادق دييوردى . بن قويايه

كيد ييوردى . او ايسته ميوردى . فقط هر ايكمزده بر يوزنده تكرار بولوشق

اطمئنانيله برى بر يمزدن ايريلدى .

... فقط آرتق بر دها بولوشمق لغمزده فرصت آلويرمه دى .

— بيتدى —

منجمى : روشن اشرف

محررى : ماقسيم غوركى